

Vägledning i säkerhetsskydd

Säkerhetsskyddad upphandling

Juni 2019

Produktion: Säkerhetspolisen, juni 2019
Grafisk formgivning: Säkerhetspolisen
Typografi: Eurostile och Swift

Innehåll

1	Introduktion	4
2	Vad är säkerhetsskyddad upphandling?	5
2.1	Samma nivå på säkerhetsskydd oavsett verksamhet	5
2.2	Enskilda har ansvar att ingå säkerhetsskyddsavtal	5
2.3	Vad innebär ansvaret att ingå säkerhetsskyddsavtal?	5
2.4	Verksamhetsutövaren ska kontrollera att leverantören följer säkerhetsskyddsavtalet	6
2.5	Grund för att besluta om placering i säkerhetsklass	6
2.6	Upphandlingslagstiftningen måste beaktas	6
2.7	Säkerhetsskyddsavtal med underleverantör	7
2.8	Kravet på säkerhetsskyddsavtal omfattar inte alla samarbeten	7
2.9	Säkerhetsskyddet får inte göras mindre omfattande genom avtal	7
2.10	Enskilda verksamhetsutövare ska anmäla till tillsynsmyndigheten	8
3	Processen för säkerhetsskyddad upphandling	9
3.1	Verksamhetsutövaren ska analysera om upphandlingen rör säkerhetskänslig verksamhet	11
3.1.1	Lämplighetsprövning	12
3.2	Särskild säkerhetsskyddsbedömning och samråd med Säkerhetspolisen	12
3.2.1	När krävs samråd?	15
3.2.2	Samrådsskyldighet vid ramavtal	16
3.2.3	Samråd vid revidering av säkerhetsskyddsavtal	17
3.2.4	Begreppet myndighetens lokaler	18
3.3	Verksamhetsutövaren ska upprätta en plan för säkerhetsskyddet	18
3.4	Förstagångsbesök	18
3.5	Säkerhetsskyddsavtal	19
3.5.1	Allmänt om säkerhetsskyddsavtalens innehåll	19
3.5.2	Nivåer på säkerhetsskyddsavtal	20
3.6	Anmälan till Säkerhetspolisen	21
3.7	Säkerhetsskyddsinstruktion	22
3.8	Prövning av leverantörens lämplighet	23
3.8.1	Gemensamma riktlinjer för säkerhetsprövning av leverantörens ledning och övriga som deltar i uppdraget	23
3.9	Utbildning	24
3.10	Tystnadsplikt	24
3.11	Intern kontroll och tillsyn	25
3.12	Uppdragets avslutande	26
4	Internationella säkerhetsskyddsåtaganden	27
5	Källor	29

1 Introduktion

Säkerhetsskyddad upphandling är namnet på en process som i huvudsak går ut på att identifiera berörda skyddsvärden i en upphandling, analysera dem och ta fram ett säkerhetsskyddsavtal för att säkerställa att skyddsvärdena får ett skydd hos anbudsgivaren eller leverantören som är likvärdigt med det som finns hos verksamhetsutövaren. Denna vägledning beskriver processen samt ger vägledning till relevanta bestämmelser i säkerhetsskyddslagen (2018:585), säkerhetsskyddsförordningen (2018:658) och 7 kap. Säkerhetspolisens föreskrifter om säkerhetsskydd (PMFS 2019:2).

Skyldigheten att ingå säkerhetsskyddsavtal gäller när det i upphandlingen förekommer säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklassen konfidentiell eller högre, eller när leverantören ges tillgång till säkerhetskänslig verksamhet av motsvarande betydelse för Sveriges säkerhet. Säkerhetsskyddsavtalen delas in i tre nivåer.

Med termen upphandling avses i denna vägledning de åtgärder som vidtas i syfte att anskaffa varor, tjänster eller byggtreprenader genom tilldelning av kontrakt.

Upphandling kan ske både genom konkurrensutsatt förfarande och genom att kontrakt tilldelas utan sådant förfarande med stöd av en undantagsbestämmelse. Eftersom skyldigheten att ingå säkerhetsskyddsavtal även omfattar enskilda används begreppet upphandling i denna vägledning även för enskilda som ingår avtal om varor, tjänster eller byggtreprenader i det avseende som anges i 2 kap. 6 § tredje stycket säkerhetsskyddslagen.

Ord och uttryck i vägledningen har samma innebörd som i säkerhetsskyddslagen och säkerhetsskyddsförordningen om inte annat framgår särskilt.

Där vägledningen anger ”ska-krav” har detta direkt stöd i författningstexten. Vägledningen, som ytterligare preciserar författningstexten, innehåller rekommendationer och dessa uttrycks i huvudsak genom ”bör-krav” eller liknande.

För riksdagen och dess myndigheter finns bestämmelser om säkerhetsskyddsavtal i 12 § lagen (2019:109) om säkerhetsskydd i riksdagen och dess myndigheter.

2 Vad är säkerhetsskyddad upphandling?

2 kap. 6 § säkerhetsskyddslagen

2.1 Samma nivå på säkerhetsskydd oavsett verksamhet

En grundtanke inom säkerhetsskyddet är att de intressen som lagstiftningen slår vakt om ska ha samma skydd oavsett om verksamheten bedrivs av det allmänna eller av enskilda. Säkerhetsskyddad upphandling är en följd av den principen. Det innebär att om det i en upphandling förekommer säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklassen konfidentiell eller högre har statliga myndigheter, kommuner och regioner ansvaret för att det finns ett fullgott säkerhetsskydd när en leverantör anlitas. Detsamma gäller om upphandlingen ger leverantören tillgång till säkerhetskänslig verksamhet av motsvarande betydelse för Sverige säkerhet.

2.2 Enskilda har ansvar att ingå säkerhetsskyddsavtal

Samma regler gäller enskilda som ingår avtal om varor, tjänster och byggtreprenader med utomstående leverantörer. Det är den enskilde verksamhetsutövarens ansvar och skyldighet att ingå säkerhetsskyddsavtal. Det är således den enskilde som är part i avtalet och som bär ansvaret för att kontrollera att villkoren i avtalet följs. Här finns ingen skillnad mot om verksamhetsutövaren varit en statlig myndighet, kommun eller region. Det är dock alltid den tillsynsmyndighet som utövar tillsyn över den enskilde verksamhetsutövaren som be-

slutar om placering i säkerhetsklass i fråga om utomstående leverantörers deltagande i verksamhet hos den enskilde verksamhetsutövaren.

I detta sammanhang bör påpekas att en leverantör som ingått ett säkerhetsskyddsavtal med en verksamhetsutövare inte anses bedriva säkerhetskänslig verksamhet enbart på grund av säkerhetsskyddsavtalet. Säkerhetsskyddslagstiftningen blir inte tillämplig på leverantörens verksamhet på grund av säkerhetsskyddsavtalet i sig. Däremot kan en leverantör som exempelvis tillhandahåller driftstjänster åt ett flertal myndigheter genom sitt samlade engagemang anses bedriva säkerhetskänslig verksamhet. Vid större koncentrationer av uppdrag kan detta gälla även om de enskilda uppdragen inte omfattas av säkerhetsskyddsavtal. Säkerhetsskyddslagstiftningen kan alltså i sådana fall bli direkt tillämplig på leverantören av driftstjänsterna. Undantaget motiveras av att leverantörens samlade uppdrag har betydelse för Sveriges säkerhet. Leverantörens samlade engagemang kan innebära risker för de myndigheter som den utför tjänster åt vid ett antagonistiskt angrepp, vilket i slutänden skulle leda till effekter för samhället i stort.

2.3 Vad innebär ansvaret att ingå säkerhetsskyddsavtal?

Ansvaret för att bibehålla ett fullgott säkerhetsskydd vid en upphandling innebär att verksamhetsutövaren måste ställa upp de säkerhetsskyddskrav som behövs i ett skrift-

ligt säkerhetsskyddsavtal med anbudsgivaren eller leverantören. För att kunna göra det behövs en analys om upphandlingen rör säkerhetskänslig verksamhet. Skyldigheten att ingå säkerhetsskyddsavtal inträffar om det i upphandlingen förekommer säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklassen konfidentiell eller högre, eller som upphandlingen i övrigt avser eller ger leverantören tillgång till säkerhetskänslig verksamhet av motsvarande betydelse för Sveriges säkerhet. Sådan verksamhet kan ha ett starkt skyddsvärde trots att fokus inte ligger vid säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter, till exempel verksamhet vid kärnkraftverk, flygplatser eller annan verksamhet som bedrivs vid skyddsobjekt enligt skyddslagen (2010:305). Andra exempel är digital infrastruktur eller system för styrning av kraftförsörjning. Handlingar och informationssystem kan ha ett betydande skyddsintresse utan att de innehåller säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter. Det är i de nämnda exemplen framförallt uppgifternas riktighet och tillgänglighet som behöver skyddas.

2.4 Verksamhetsutövaren ska kontrollera att leverantören följer säkerhetsskyddsavtalet

Genom att ingå ett säkerhetsskyddsavtal förbinder sig leverantören att uppfylla ställda säkerhetsskyddskrav. Den verksamhetsutövare som ingår säkerhetsskyddsavtalet är ansvarig för att kontrollera att bestämmelserna i avtalet uppfylls och vid behov revideras. Om verksamhetsutövaren till exempel har ingått ett säkerhetsskyddsavtal på nivå 2 innan den låter leverantören ta del av upphandlingsdokument i verksamhetsutövarens lokaler, kan avtalet behöva revideras till nivå 1 om uppdragets genomförande innebär att leverantören ska förvara och hantera säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter utanför verksamhetsutövarens lokaler. Om

säkerhetsskyddsavtalet under kontraktets löptid måste revideras i så stor omfattning att det inte skulle anses som en tillåten ändring enligt upphandlingslagstiftningen kan det innebära att upphandlingen måste göras om.¹ Av bland annat detta skäl är det viktigt att inför upphandlingsprocessen och vid utformningen av upphandlingsdokumenten analysera leverantörens avsedda tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller säkerhetskänslig verksamhet.

2.5 Grund för att besluta om placering i säkerhetsklass

Säkerhetsskyddsavtalet utgör även grund för att besluta om vilka anställningar och annat deltagande hos leverantören som ska placeras i säkerhetsklass. Både offentliga och enskilda verksamhetsutövare kan på egen hand ingå säkerhetsskyddsavtal. Beslut om placering i säkerhetsklass och åtgärder för att genomföra registerkontroll ska när det gäller enskilda hanteras av den tillsynsmyndighet som utövar tillsyn över säkerhetsskyddet.²

2.6 Upphandlingslagstiftningen måste beaktas

Uppgifter som är säkerhetsskyddsklassificerade hos en verksamhetsutövare ska ges samma skydd hos en anbudsgivare eller en leverantör som hos verksamhetsutövaren. Det följer av principen inom säkerhetsskyddet att samma skydd ska gälla oavsett i vilken verksamhet uppgifterna förekommer. För att skyddet ska bli ändamålsenligt får en verksamhetsutövare därför ställa krav på att leverantören ska ingå ett säkerhetsskyddsavtal när som helst under upphandlingsförfarandet, under förutsättning att

¹ Se till exempel 17 kap. lagen (2016:1145) om offentlig upphandling.

² Se 7 kap. 1 § 3-6 säkerhetsskyddsförordningen (2018:658).

krav på säkerhetsskyddsavtal har angetts i upphandlingsdokumenten.³ Det innebär att det kan strida mot någon av principerna inom upphandlingslagstiftningen om verksamhetsutövaren ställer krav på säkerhetsskyddsavtal efter att ett kontrakt har tilldelats i en upphandling. Om säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter tillkommer senare bör verksamhetsutövaren vara observant på om upphandlingslagstiftningen tillåter att ställa tillkommande krav på att ingå säkerhetsskyddsavtal.

2.7 Säkerhetsskyddsavtal med underleverantör

En leverantör ska säkerställa att dennes underleverantörer kan uppfylla de krav som ställs på leverantören. Det innebär att verksamhetsutövaren kan kräva att underleverantörer inte lämnar information vidare till andra underleverantörer. För att säkerställa att underleverantörer uppfyller de krav som ställs på leverantören ska verksamhetsutövaren även träffa säkerhetsskyddsavtal med underleverantörer om dessa kan komma att få tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklassen konfidentiell eller högre eller få tillgång till säkerhetskänslig verksamhet där åtkomst kan medföra en inte obetydlig skada för Sveriges säkerhet. Det är verksamhetsutövaren som gör bedömningen om det finns behov av att ingå säkerhetsskyddsavtal med underleverantörer.

2.8 Kravet på säkerhetsskyddsavtal omfattar inte alla samarbeten

För statliga myndigheter, kommuner och regioner gäller reglerna om säkerhets-

³ Se till exempel regeringens proposition Upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, prop. 2010/11:150 s 259.

skyddsavtal endast upphandlingssituationer. Detsamma gäller för enskilda verksamhetsutövare med den skillnaden att kravet på säkerhetsskyddsavtal endast gäller vid ingående av avtal om varor, tjänster och byggtreprenader.⁴ Det innebär att det inte finns någon skyldighet för verksamhetsutövare att ingå säkerhetsskyddsavtal vid samarbeten som inte rör upphandling (eller avtal om varor, tjänster och byggtreprenader när det gäller enskilda verksamhetsutövare). En verksamhetsutövare är dock inte förhindrad att ställa krav på en leverantör att ingå säkerhetsskyddsavtal även om det inte finns någon sådan skyldighet enligt säkerhetsskyddslagen under förutsättning att kraven ställs i enlighet med tillämplig upphandlingslagstiftning. Det gäller även om det i en upphandling förekommer säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter på nivån begränsat hemlig. När det inte finns en laglig skyldighet att ingå säkerhetsskyddsavtal får dock kraven på säkerhetsskydd inte omfatta placering i säkerhetsklass. I denna vägledning benämns ett säkerhetsskyddsavtal som tillkommit utan att det föreligger någon skyldighet enligt 2 kap. 6 § säkerhetsskyddslagen för säkerhetsskyddsöverenskommelse.

2.9 Säkerhetsskyddet får inte göras mindre omfattande genom avtal

Säkerhetsskyddet får inte göras mindre omfattande i ett säkerhetsskyddsavtal än vad som följer av lagen, förordningen och föreskrifterna. En leverantör vars verksamhet omfattas av säkerhetsskyddslagen kan alltså inte genom ett säkerhetsskyddsavtal åläggas mindre omfattande säkerhetsskyddsåtgärder än de som redan gäller för verksamheten enligt säkerhetsskyddslagstiftningen.

⁴ Vad som gäller för enskilda framgår av 2 kap. 6 § tredje stycket säkerhetsskyddslagen (2018:585).

2.10 Enskilda verksamhetsutövare ska anmäla till tillsynsmyndigheten

2 kap. 5 § säkerhetsskyddsförordningen
7 kap. 1 § första stycket 3-6 säkerhetsskyddsförordningen

En enskild verksamhetsutövare som avser att ingå ett säkerhetsskyddsavtal ska utan dröjsmål anmäla det till sin tillsynsmyndighet. Någon motsvarande skyldighet för offentliga verksamhetsutövare finns inte. Anmälan syftar till att uppmärksamma tillsynsmyndigheten på eventuellt behov av placering i säkerhetsklass och utgör underlag för myndighetens arbete med tillsyn över säkerhetsskyddet för den enskilde. Den enskilde verksamhetsutövaren kan också vara i behov av råd och stöd av tillsynsmyndigheten.

Anmälan om avsikten att ingå säkerhetsskyddsavtal bör även innehålla uppgift om ett namn för projektet som ska vara unikt för säkerhetsskyddsavtalet. Syftet är att tillsynsmyndigheten sedan ska kunna knyta de framställningar om registerkontroll som inkommer till det specifika avtalet som tidigare anmälts.

Vilken tillsynsmyndighet som den enskilde verksamhetsutövaren ska vända sig till beror på vilken typ av verksamhet som denne bedriver. Nedan följer en uppräknig av verksamhetsområden och respektive tillsynsmyndighet.

Nedanstående tillsynsmyndigheter beslutar om placering i säkerhetsklass i fråga om anställning eller annat deltagande i verksamhet hos enskilda verksamhetsutövare som de utövar tillsyn över.

Verksamhetsområde	Tillsynsmyndighet
Elförsörjningsverksamhet	Affärsverket svenska kraftnät
Flygtrafiktjänst för civil luftfart, flygtrafikledningstjänst för militär luftfart samt verksamhet som är av betydelse inom luftfartsskydd, sjöfartsskydd eller hamnskydd	Transportstyrelsen
Verksamhet som avser elektronisk kommunikation och posttjänst	Post- och telestyrelsen
Andra säkerhetskänsliga verksamheter än de som anges ovan	Länsstyrelserna

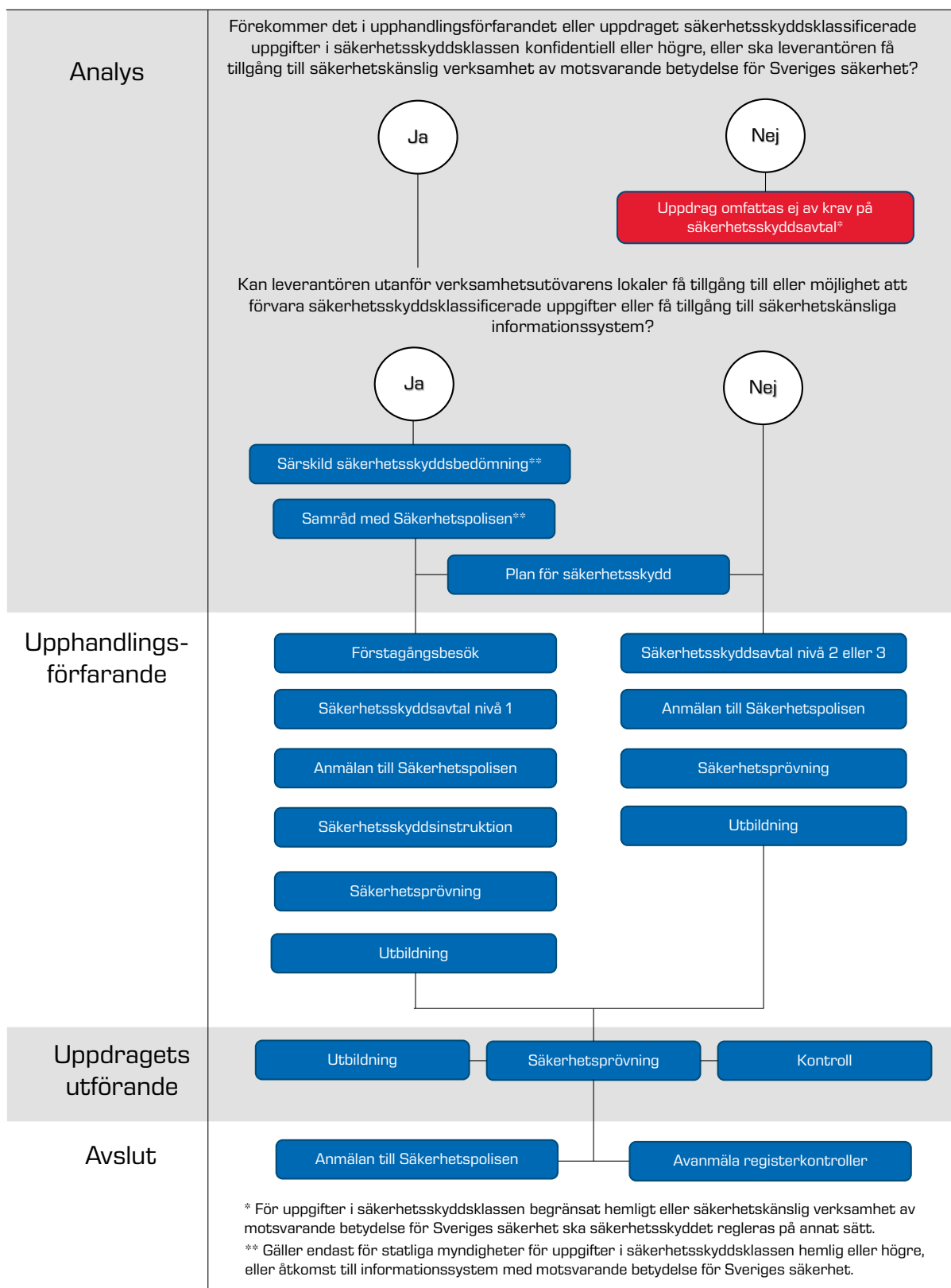

3 Processen för säkerhets- skyddad upphandling

Detta kapitel redogör för hur en säkerhets-
skyddad upphandling kan genomföras. I
nedanstående bild ges en översikt av proces-
sen. I vissa fall kan säkerhetsskyddsklas-
sificerade uppgifter förekomma redan i
upphandlingsdokumenten, vilket ställer
krav på säkerhetsskyddsavtal i anbudsför-
farandet. I andra fall kan kontraktet eller

fullgörandet av det ge leverantören tillgång
till sådana uppgifter att krav på säkerhets-
skyddsavtal inträffar i det skedet. Slutligen
kan fullgörandet av kontraktet avse eller ge
leverantören tillgång till säkerhetskänslig
verksamhet, vilket också föranleder säker-
hetsskyddsavtal.

Process för säkerhetsskyddad upphandling

3.1 Verksamhetsutövaren ska analysera om upphandlingen rör säkerhetskänslig verksamhet

7 kap. 2 § Säkerhetspolisens föreskrifter om säkerhetskydd

Säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter kan bland annat förekomma i upphandlingsdokumenten, till exempel i kravspecifikationer eller i kontraktet. Sådana uppgifter kan också komma en leverantör till del i ett senare skede, till exempel i samband med fullgörandet av kontraktet. Innan verksamhetsutövaren påbörjar ett upphandlingsförfarande ska denne därför analysera om förfarandet eller uppdraget rör säkerhetskänslig verksamhet.

Analysen bör ge svar på om det förekommer säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter, var dessa förekommer och när leverantören kan få del av dem. Analysen bör vidare ge svar på vilken säkerhetsskyddsklass som uppgifterna placeras in i. I vissa upphandlingar är det inte skyddet av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter som står i fokus. Det

kan i stället vara leverantörens tillgång till i övrigt säkerhetsskyddskänslig verksamhet som är det centrala. Även denna aspekt bör därför analyseras.

Ytterst syftar analysen till att skapa förutsättningar för verksamhetsutövaren att ställa relevanta krav på säkerhetsskydd i upphandlingen. I detta ingår att bedöma vilken nivå på säkerhetsskyddsavtal som behövs. Analysen ska dokumenteras. Det är viktigt att samtliga intressenter inom verksamheten rådfrågas i analysarbetet för att analysen ska bli så heltäckande som möjligt.

Analysen bör genomföras på samma sätt som en säkerhetsskyddsanalys.⁵ Utöver de steg som vägledningen för säkerhetsskyddsanalys beskriver bör analysen även innehålla en lämplighetsprövning.

Tips! Avrop från ramavtal kan beröra olika skyddsvärden hos en verksamhetsutövare. Det är därför viktigt att för varje avrop bedöma vad säkerhetsskyddsavtalet ska omfatta och vilken nivå på säkerhetsskyddsavtal som är tillämpligt.

⁵ Se vidare Säkerhetspolisens vägledning säkerhetsskyddsanalys.

3.1.1 Lämplighetsprövning

Motiven för att upphandla en extern leverantör är ofta effektivitets- eller besparings-skäl. Sådana skäl får dock inte innebära att säkerhetsskyddet för verksamheten blir sämre. Analysen av om upphandlingen rör säkerhetskänslig verksamhet bör därför innehålla en lämplighetsprövning där verksamhetsutövaren bedömer om det utifrån berörda skyddsvärden är lämpligt att genomföra upphandlingen överhuvudtaget.

Genom att anlita en leverantör i säkerhetskänslig verksamhet kan verksamhetsutövarens kontroll över den egna verksamheten försämrats. Det gäller i synnerhet om verksamhetsutövaren har bristande kunskap om sina skyddsvärden innan leverantören engageras. Vidare kan ett upphandlingsförfarande eller ett uppdrag innebära en ökad sårbarhet för säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller i övrigt säkerhetskänslig verksamhet. En upphandling kan i vissa fall beröra så höga skyddsvärden att det inte är lämpligt att tilldela en extern leverantör åtkomst till dessa överhuvudtaget. Detta oavsett vilka säkerhetsskyddsåtgärder som vidtas i övrigt.

Utkontraktering⁶ är ett typexempel på en situation som ofta innebär att säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller säkerhetskänslig verksamhet behöver exponeras för utomstående. Utkontraktering aktualiseras därför i särskilt hög grad en lämplighetsprövning ur ett säkerhetsskyddsperspektiv. Vid lämplighetsbedömningen är det därför viktigt att verksamhetsutövaren har gjort en noggrann genomgång av vad utkontrakteringen avser och vilka skyddsvärden som kommer att beröras.

6 Det vill säga att lägga ut verksamhet på entreprenad (legaldefinition saknas). Utkontraktering är inte synonymt med upphandling, vilket är ett bredare begrepp. Utkontraktering får ur säkerhetsskyddsperspektiv betraktas som en särskilt omfattande form av upphandling eftersom verksamhetsutövaren mer eller mindre överlämnar kontrollen till viss verksamhet som tidigare kan ha bedrivits internt.

Lämplighetsprövningen måste göras så tidigt som möjligt vid planeringen av en upphandling. Detta gäller oavsett om det är fråga om en utkontraktering eller någon annan form av upphandling där säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller någon del av den säkerhetskänsliga verksamheten i övrigt exponeras för utomstående.

3.2 Särskild säkerhetsskyddsbedömning och samråd med Säkerhetspolisen

2 kap. 6 § säkerhetsskyddsförordningen⁷

En statlig myndighet ska under vissa förutsättningar upprätta en särskild säkerhetsskyddsbedömning och samråda med Säkerhetspolisen. En sådan bedömning ska göras om myndigheten avser att genomföra en upphandling som innebär krav på säkerhetsskyddsavtal enligt 2 kap. 6 § säkerhetsskyddslagen och leverantören därigenom kan få tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklassen hemlig eller högre utanför myndighetens lokaler. Det gäller även då leverantören utanför myndighetens lokaler kan få tillgång till säkerhetskänsliga informationssystem där obehörig åtkomst till systemen kan medföra allvarlig skada för Sveriges säkerhet. Den särskilda säkerhetsskyddsbedömningen ska upprättas så tidigt som möjligt i upphandlingsförfarandet. Det är inte meningsfullt att inleda samråd förrän bedömningen har upprättats. Samråd måste senast ske innan upphandlingsförfarandet inleds, vilket normalt innebär innan upphandlingen annonseras (se vidare 3.2.1 nedan).

7 Bestämmelsen ersätter 16 a § säkerhetsskyddsförordningen (1996:633).

Avgränsningen av bestämmelsen om samråd och särskild säkerhetsskyddsbedömning innebär att en upphandling med säkerhetsskyddsavtal i nivå 1 där det förekommer säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter på nivån konfidentiell eller lägre inte omfattas av bestämmelsen. Inte heller omfattas en upphandling som visserligen innebär tillgång till säkerhetskänsliga informationssystem men där den obehöriga åtkomsten medför endast en inte obetydlig eller ringa skada för Sveriges säkerhet.

Vid den särskilda säkerhetsskyddsbedömningen ska myndigheten bland annat undersöka och dokumentera vilka säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller säkerhetskänsliga informationssystem som leverantören kan få del av och som kräver säkerhetsskydd. Innan upphandlingsförfarandet inleds ska myndigheten sedan samråda med Säkerhetspolisen, där den särskilda säkerhetsskyddsbedömningen utgör underlag i samrådsärendet.

Vid samråd består Säkerhetspolisens bedömning av upphandlingen av två delar. I den första delen bedömer Säkerhetspolisen om det, med utgångspunkt från de skyddsvärden som ingår i upphandlingen, är lämpligt att genomföra upphandlingen överhuvudtaget. Om så är fallet bedömer Säkerhetspolisen i den andra delen om säkerhetsskyddslagens krav kan tillgodoses i upphandlingen. Det innebär i huvudsak att Säkerhetspolisen gör en bedömning av den upphandlande myndighetens kravställning kring säkerhetsskyddet. Om Säkerhetspolisen bedömer det nödvändigt kan samrådet fortgå under upphandlingsförfarandet, i syfte att säkerställa att myndighetens krav på säkerhetsskydd tillgodoses av leverantören på ett tillfredställande sätt.

För att genomföra en bedömning av huruvida det är lämpligt att genomföra en upphandling som innefattar säkerhetskänslig verksamhet behöver Säkerhetspolisen få

beskrivningar av följande delar i en särskild säkerhetsskyddsbedömning:

- Beskrivning av verksamheten
- Identifierade skyddsvärden och konsekvensanalys
- Lämplighetsprövning
- Hotbild och sårbarhetsbedömning
- Plan för säkerhetsskyddet
- Utkast till säkerhetsskyddsavtal och säkerhetsskyddskrav som förekommer i upphandlingsdokument
- Övriga dokument som har kopplingar till säkerhetsskyddet

De fem första delarna kan hämtas från den analys som har genomförts enligt avsnitt 3.1. Utöver detta ska även planen för säkerhetsskyddet och ett utkast till säkerhetsskyddsavtalet bifogas.

Observera att den särskilda säkerhetsskyddsbedömningen och annat underlag som innehåller säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter måste lämnas till Säkerhetspolisen på ett säkert sätt. Blankett för samråd finns på Säkerhetspolisens webbplats www.sakerhetspolisen.se. Adressen dit den särskilda säkerhetsskyddsbedömningen och resterande samrådsunderlag ska skickas finns angiven på blanketten.

Säkerhetspolisen bedömer underlaget och återkommer till myndigheten med något av följande besked (alternativt eller i kombination):

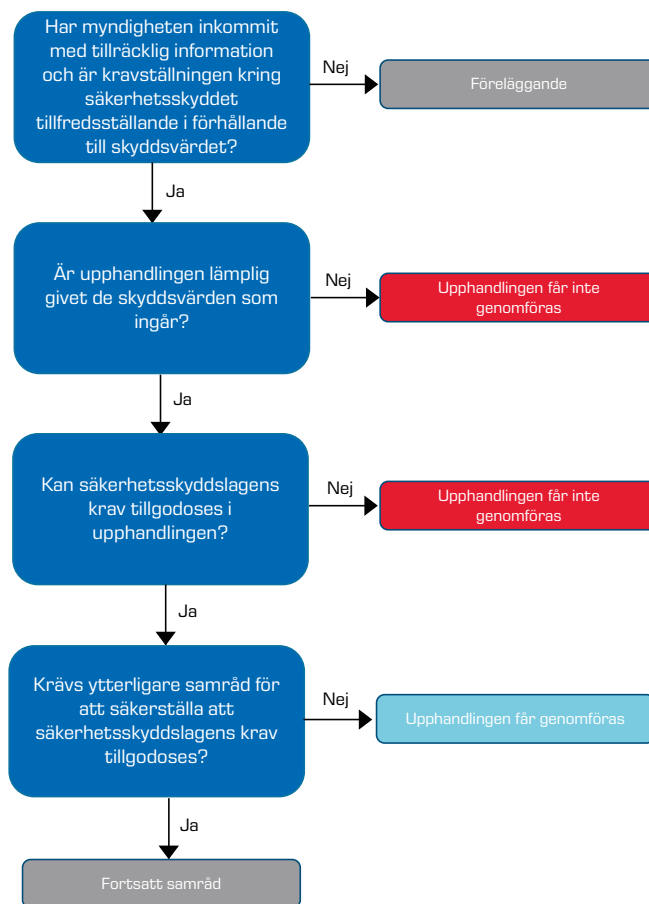
1. **Föreläggande:** Det underlag myndigheten har lämnat till Säkerhetspolisen innehåller inte tillräckligt med information, alternativt att myndighetens kravställning inte är tillfredsställande i förhållande till skyddsvärdet. Myndigheten behöver inkomma med kompletterande uppgifter.
2. **Beslut om att upphandlingen inte får genomföras:** Säkerhetspolisen bedömer att upphandlingen på grund av de

skyddsvärden som ingår inte är lämplig att genomföra, eller att säkerhetskyddslagens krav inte kan tillgodoses i upphandlingen och att den därför inte är lämplig att genomföra.

3. **Fortsatt samråd:** Säkerhetspolisen bedömer att den upphandlande myndigheten i detta skede visserligen har ställt tillräckliga och relevanta säkerhetsskyddskrav men anser det nödvändigt att samrådet pågår fortlöpande under hela upphandlingsförfarandet för att säkerställa att säkerhetsskyddslagens krav kommer att tillgodoses på

ett tillfredställande sätt. Säkerhetspolisen kan komma att begära in kompletterande uppgifter som exempelvis leverantörens säkerhetsinstruktion och myndighetens protokoll från första-gångsbesök med mera.

4. **Beslut om att upphandlingen får genomföras:** Säkerhetspolisen bedömer att den upphandlande myndigheten har ställt tillräckliga och relevanta säkerhetsskyddskrav och att upphandlingsförfarandet kan fortgå. Annonsering och efterföljande anbuds-förfarande kan således påbörjas.

3.2.1 När krävs samråd?

Myndigheten ska ansöka om samråd senast innan ett upphandlingsförfarande inleds. Ett upphandlingsförfarande anses i regel ha inletts när myndigheten har beslutat att inleda ett upphandlingsförfarande och detta beslut kommit till kännedom utåt genom att myndigheten tagit någon form av extern kontakt i syfte att anskaffa det som beslutet avser.⁸ Normalt sett kommer ett beslut om att anskaffa något till kännedom utåt när den upphandlande myndigheten annonserar upphandlingen. Ansökan om samråd ska alltså göras dessförinnan.

Vissa upphandlingar annonseras dock inte. Det finns undantag som gör det möjligt att inte följa förfaranderegler i upphandlingslagstiftningen, till exempel om den upphandlande myndigheten riskerar att röja väsentliga säkerhetsintressen. Det är

fråga om en upphandling i upphandlingslagens mening så snart åtgärder vidtas av en upphandlande myndighet i syfte att en anskaffning ska göras.

Även upphandlingar som är undantagna från upphandlingslagstiftningen omfattas alltså av samrådsskyldigheten. Tidpunkten för samråd vid sådana upphandlingar får anses vara före det datum då extern kontakt inleds med en eller flera potentiella leverantörer.

Som en förberedelse inför en upphandling gör upphandlande myndigheter ibland så kallade informationsförfrågningar till leverantörer (eng. *request for information, RFI*). En informationsförfrågan är en förberedelse inför en upphandling när en myndighet inte känner till vilka lösningar eller aktörer som finns på marknaden. Genom en informationsförfrågan kan myndigheten

8 Högsta förvaltningsdomstolens dom 2013 ref 31.

förbättra sin kunskap. Den information som en myndighet får in ger en bra grund för att definiera det som ska upphandlas utifrån verksamhetens behov. Trots att en informationsförfrågan innebär en extern kontakt bör inte ett upphandlingsförfarande anses ha inletts genom detta. Anledningen är att upphandlingsbehovet är preliminärt i detta skede. Behovet är inte slutligen fastställt och kan justeras väsentligt efter att myndigheten inhämtat information. Det är heller inte klart att säkerhetsskyddsfrågorna är utredda vid tidpunkten för informationsförfrågan. Därför behöver samråd med Säkerhetspolisen inte ske innan en informationsförfrågan.

Eftersom en förlängning av avtal i regel inte innebär ett nytt upphandlingsförfarande föranleder inte en förlängning samråd enligt samrådsbestämmelsen. Det förutsätter att förlängningen får ske enligt avtalsvillkoren och att den enligt upphandlingsrättsliga regler inte innebär ett nytt upphandlingsförfarande. En förlängning efter att ett avtal har löpt ut kan till exempel innebära en otillåten direktupphandling och skulle alltså innebära ett nytt upphandlingsförfarande som kräver samråd.

Vissa bestämmelser om ändringar av kontrakt i upphandlingslagstiftningen kan innebära att ett nytt upphandlingsförfarande, trots ändringen, inte anses ha inletts.⁹ Det är den upphandlande myndigheten som måste göra bedömningen i den upphandlingsrättsliga frågan. Den bedömningen får betydelse för tillämpningen av samrådsbestämmelsen. Oavsett om myndigheten gör förändringar i ett befintligt kontrakt eller i ett säkerhetsskyddsavtal under löpande avtalstid, och förändringen enligt upphandlingslagstiftningen inte innebär ett nytt upphandlingsförfarande som skulle föranleda samråd, måste myndigheten under eget ansvar säkerställa att säkerhetsskyddslagens krav kan tillgodoses även efter förändringen.

⁹ 17 kap. 8-14 §§ lagen om offentlig upphandling.

3.2.2 Samrådsskyldighet vid ramavtal

Samråd kan bli aktuellt inför upphandling av ramavtal och avrop från ramavtal.¹⁰ Upphandling av ramavtal kan ske genom den statliga inköpssamordningen eller att myndigheterna gör det på egen hand.¹¹ Det är inte den centrala ramavtalsansvariga myndigheten, till exempel Kammarkollegiet, som omfattas av samrådsbestämmelsen. Det följer dels av att Kammarkollegiet inte har kunskap om vilka skyddsvärden som kan förekomma i myndigheternas avrop, dels av att myndigheternas faktiska upphandlingsbehov är känt först vid avrop från ramavtalet. Det är de avropande myndigheterna som omfattas av samrådsbestämmelsen vid tillämpningen av ramavtal som tillkommit genom den statliga inköpssamordningen.

Om däremot en statlig myndighet ska upphandla ett ramavtal på egen hand så torde upphandlingen som utgångspunkt omfattas av samrådsbestämmelsen. Det förutsätter dock att de säkerhetsskyddsklassificerade uppgifterna eller de säkerhetskänsliga informationssystemen är kända och kan bedömas redan inför upphandlingen. Om det exempelvis handlar om ett ramavtal med alla villkor fastställda får antas att myndigheten känner till vilka säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller säkerhetskänsliga informationssystem som ramavtalet och efterföljande avrop kommer att avse. I så fall omfattas upphandlingen av ramavtalet av samråd. Det utesluter dock inte att även efterföljande avrop kan omfattas av samråd. Så skulle kunna bli fallet om avropet berör andra säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter än de som var aktuella vid upphandlingen av ramavtalet. Detsamma skulle gälla om avropet avser andra säkerhetskänsliga

¹⁰ Ramavtal definieras i 1 kap. 20 § lagen (2016:1145) om offentlig upphandling. Med ramavtal avses ett avtal som ingås mellan en eller flera upphandlande myndigheter och en eller flera leverantörer i syfte att fastställa villkoren i kontrakt som senare ska tilldelas under en given tidsperiod.

¹¹ Se förordningen (1998:796) om statlig inköpssamordning.

informationssystem än vad som avsågs vid upphandlingen av ramavtalet. I så fall omfattas avropet av samråd. Det förutsätts här att sådana avrop följer upphandlingslagstiftningen. Följaktligen kan samråd bli aktuellt både vid upphandlingen av ramavtal med alla villkor fastställda och eventuellt vid avrop från sådana ramavtal beroende på vad avropen avser för uppgifter eller system.

Om det däremot rör ett ramavtal där en förnyad konkurrensutsättning ska ske torde det inte vara lika säkert att den upphandlande myndigheten på förhand kan identifiera de säkerhetsskyddsklassificerade uppgifterna eller de säkerhetskänsliga informationssystemen redan inför upphandlingen av ramavtalet. Om så är fallet kan samråd bli aktuellt först vid avrop när sådana uppgifter eller system antas bli kända och konkretiserade.

När bestämmelsen om samråd infördes den 1 april 2018 gällde äldre föreskrifter för upphandlingsförfaranden som hade inletts före ikraftträdandet. Vissa ramavtal kan ha upphandlats före den 1 april 2018 och kan löpa både över det datumet och över den 1 april 2019, när den nya säkerhetsskyddslagstiftningen trädde i kraft. En fråga är om avrop från sådana ramavtal omfattas av samråd överhuvudtaget. Om det rör sig om ett statligt ramavtal upphandlat av exempelvis Kammarkollegiet så omfattas avrop som görs efter den 1 april 2019 av samrådsbestämmelsen eftersom det är den avropande myndigheten som vet vilka skyddsvärden som avropet berör. Om det rör sig om ramavtal som en myndighet upphandlat för egen del och samtliga villkor är fastställda torde upphandlingen inte omfattas av samråd eftersom upphandlingsförfarandet inleddes före ikraftträdandet den 1 april 2018 och då gällde äldre föreskrifter. Om det i stället handlar om ett ramavtal där en förnyad konkurrensutsättning ska ske efter den 1 april 2019 torde avrop omfattas av samrådsbestämmelsen eftersom skyddsvärdena är kända först vid avropet.

Det finns några skillnader mellan den äldre och den nya bestämmelsen om samråd. För det första så krävs det enligt den nya bestämmelsen i 2 kap. 6 § säkerhetsskyddsförordningen (2018:658) att de säkerhetsskyddsklassificerade uppgifterna som leverantören bedöms kunna få tillgång till eller möjlighet att förvara är i säkerhetsskyddsklassen hemlig eller högre, vilket medför en viss begränsning av bestämmelsens tillämpningsområde. Det innebär att om de aktuella uppgifterna klassificerats i säkerhetsskyddsklassen begränsat hemlig eller konfidentiell så krävs inte samråd. För det andra har det införts ett nytt kriterium för samråd, nämligen om leverantören kan få tillgång till säkerhetskänsliga informationssystem utanför myndighetens lokaler och obehörig åtkomst till systemen kan medföra allvarlig skada för Sveriges säkerhet.

3.2.3 Samråd vid revidering av säkerhetsskyddsavtal

Om en statlig myndighet under avtalstiden för ett kontrakt behöver revidera ett tillhörande säkerhetsskyddsavtal i nivå 2 (i verksamhetsutövarens egna lokaler eller utrymmen) till nivå 1 (utanför verksamhetsutövarens lokaler eller utrymmen) kan det i vissa fall kräva ett nytt samråd. Vid upphandlingar kan det finnas anledning att ta höjd för sådana ändringar i säkerhetsskyddsavtal vid utformningen av kontraktet. Men även om avtalsvillkoren i kontraktet tillåter ändring måste upphandlingslagstiftningens regler beaktas. En sådan revidering skulle kunna innebära att kontraktets karaktär ändras väsentligt vilket skulle kräva ett nytt upphandlingsförfarande och föregående samråd. Oavsett om myndigheten gör förändringar i ett säkerhetsskyddsavtal under löpande avtalstid och förändringen enligt upphandlingslagstiftningen inte innebär ett nytt upphandlingsförfarande som skulle föranleda samråd, måste myndigheten under eget ansvar säkerställa att säkerhetsskyddslagets krav kan tillgodoses även efter förändringen.

3.2.4 Begreppet myndighetens lokaler

En upphandling kräver samråd om leverantören kan få tillgång till eller möjlighet att förvara säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklassen hemlig eller högre *utanför myndighetens lokaler*. Samråd krävs också om leverantören kan få tillgång till säkerhetskänsliga informationssystem *utanför myndighetens lokaler* och obehörig åtkomst till systemen kan medföra allvarlig skada för Sveriges säkerhet.

Det kan vid tillämpningen uppstå frågor om vad som ska avses med *myndighetens lokaler*. I regel är det myndighetens lokal om myndigheten ansvarar för säkerhetsskyddet i lokalen.

Det förekommer att hyresvärden till en datahall dessutom har ett leverantörsförhållande till myndigheten vilket kräver ett säkerhetsskyddsavtal. Det kan till exempel avse drift och underhåll av servrar i datahallen. Samrådsskyldigheten bör i sådant fall bedömas utifrån vilka möjligheter leverantören, tillika hyresvärden, har att få tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklassen hemlig eller högre *utanför myndighetens datahall* genom sitt uppdrag för drift och underhåll. Det kan vara svårt att avgöra i ett tidigt skede i en upphandling. Det är likväl viktigt att analysera förhållandet i den särskilda säkerhetsskyddsbedömningen.

3.3 Verksamhetsutövaren ska upprätta en plan för säkerhetsskyddet

7 kap. 2 § Säkerhetspolisens föreskrifter om säkerhetsskydd

Om en analys visar att uppdraget rör säkerhetskänslig verksamhet ska verksamhetsutövaren ta fram en plan för hur säkerhetsskyddet ska regleras i uppdraget (säkerhetsskyddsplan). Det är viktigt att planen klar-

gör vilka säkerhetsskyddsåtgärder som ska genomföras av verksamhetsutövaren själv samt vilka säkerhetsskyddsåtgärder som ska åläggas leverantören i upphandlingsförfarandet eller vid utförandet av uppdraget. Denna plan bör utgöra underlag för vilken kravställning som ska upprättas i säkerhetsskyddsavtalet. Planen ska dokumenteras.

Notera! I de fall bestämmelsen i 2 kap. 6 § säkerhetsskyddslagen inte ställer krav på att ingå säkerhetsskyddsavtal (till exempel vid säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklassen begränsat hemlig) kan verksamhetsutövaren fortfarande ställa krav på säkerhetsskyddsåtgärder hos leverantören för att skydda verksamhetens information, anläggningar eller andra skyddsvärden. Ett sådant avtal utgör dock inte grund för registerkontroll (så kallad säkerhetsskyddsöverenskommelse, se 2.8 ovan).

3.4 Förstagångsbesök

7 kap. 5 § Säkerhetspolisens föreskrifter om säkerhetsskydd

En verksamhetsutövare som avser att ingå ett säkerhetsskyddsavtal i nivå 1 ska kontrollera säkerhetsskyddet i de lokaler eller platser där leverantören ska få åtkomst till eller förvara säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter, eller delta i säkerhetskänslig verksamhet i övrigt. Verksamhetsutövaren ska godkänna säkerhetsskyddet i lokalerna eller utrymmena innan ett säkerhetsskyddsavtal ingås. Kontrollen bör utgå från de krav som fastställts i planen för reglering av säkerhetsskyddet. En sådan kontroll genomförs vid ett så kallat förstagångsbesök.

Vid ett förstagångsbesök är det av grundläggande betydelse att verksamhetsutövaren upprättar ett protokoll där det framgår hur leverantören uppfyller kraven på säkerhetsskydd. Om brister i säkerhetsskyddet har

identifierats bör det särskilt framgå i protokollet och utgöra underlag till ett återbesök. I övrigt bör protokollet innefatta följande uppgifter:

- Adressuppgifter
- Leverantörens säkerhetsskyddsorganisation
- Leverantörens verksamhet
- Fastighetsägare
- Lokalernas utformning (yta, våningsplan, andra hyresgäster etc.)
- Fysisk säkerhet (dörrar, fönster, larm, lås, hantering av kort, koder och nycklar, passersystem, besöksrutiner, vaktbolag, etc.)¹²
- Hantering och förvaring av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter (datorer, säkerhetsskåp, kopiator, skrivare, etc.)¹³

Om verksamhetsutövaren bedömer att kraven på säkerhetsskydd inte är uppfyllda bör ett återbesök göras innan ett säkerhetsskyddsavtal ingås, för att kontrollera att bristerna har åtgärdats.

3.5 Säkerhetsskyddsavtal

3.5.1 Allmänt om säkerhetsskyddsavtalens innehåll

Det huvudsakliga syftet med ett säkerhetsskyddsavtal är att reglera de säkerhetsskyddsåtgärder som behövs för den säkerhetskänsliga verksamhet som omfattas av ett kontrakt avseende varor, tjänster eller byggtreprenader. Det finns tre huvudsakliga områden för säkerhetsskyddsåtgärder: informationssäkerhet, personalsäkerhet

¹² Se vidare Säkerhetspolisens vägledning för fysisk säkerhet.

¹³ Se vidare Säkerhetspolisens vägledning för informationssäkerhet.

och fysisk säkerhet.¹⁴ Inom dessa områden kan en mängd mer detaljerade säkerhetsskyddsåtgärder vidtas. Bland de viktigaste säkerhetsskyddsåtgärderna är att säkerhetsskyddsavtalet utgör en grund för att besluta om vilka anställningar och annat deltagande hos leverantören som ska placeras i säkerhetsklass.

Säkerhetspolisen tillhandahåller mallar för utformning av säkerhetsskyddsavtal på myndighetens webbplats. Det är verksamhetsutövarens ansvar att precisera vilket säkerhetsskydd som krävs i det enskilda fallet. Det innebär att verksamhetsutövaren bör utveckla och konkretisera krav i säkerhetsskyddsavtalet baserat på de säkerhetsskyddsåtgärder som formulerats i säkerhetsskyddsplanen. Säkerhetspolisens föreskrifter om säkerhetsskydd bör också beaktas vid utformning av kraven i säkerhetsskyddsavtalet.

Till följd av upphandlingsreglerna behöver kravet på säkerhetsskyddsavtal finnas med i upphandlingsdokumenten. Upphandlingskontraktet bör innehålla villkor om att ett säkerhetsskyddsavtal ska ingås och att villkoren i det ska uppfyllas för att kontraktet ska vara giltigt.

Skyldigheten att ingå säkerhetsskyddsavtal gäller bland annat när det i upphandlingen förekommer säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklass konfidentiell eller högre. En verksamhetsutövare är dock inte förhindrad att ställa krav på en leverantör att ingå en s.k. säkerhetsskyddsöverenskommelse (se 2.8 ovan) även om det inte finns någon sådan skyldighet enligt lag, till exempel om en uppgift klassificeras som begränsat hemlig. I en sådan säkerhetsskyddsöverenskommelse får dock kraven på säkerhetsskydd inte omfatta placering i säkerhetsklass.

¹⁴ Säkerhetspolisen ger ut vägledningar inom respektive område.

3.5.2 Nivåer på säkerhetsskyddsavtal

7 kap. 3 § Säkerhetspolisens föreskrifter om säkerhetsskydd

Vilken nivå som är nödvändig för upphandlingsförfarandet eller uppdraget avgörs av om och hur leverantören har tillgång till eller möjlighet att förvara säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklassen konfidentiell eller högre, eller har tillgång till i övrigt säkerhetskänslig verksamhet där åtkomst till verksamheten kan medföra en inte obetydlig skada för Sveriges säkerhet.

De tre nivåerna för säkerhetsskyddsavtal är:

Nivå 1

Leverantören kommer att utanför verksamhetsutövarens lokaler eller utrymmen:

- Få tillgång till eller möjlighet att förvara säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklassen konfidentiell eller högre, eller
- Få tillgång till säkerhetskänslig verksamhet där åtkomst till verksamheten kan medföra en inte obetydlig skada för Sveriges säkerhet.

Nivå 2

Leverantören kommer att i verksamhetsutövarens egna lokaler eller utrymmen:

- Få tillgång till eller möjlighet att förvara säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklassen konfidentiell eller högre, eller
- Få tillgång till säkerhetskänslig verksamhet där åtkomst kan medföra en inte obetydlig skada för Sveriges säkerhet.

Nivå 3

Leverantören kan komma att i verksamhetsutövarens egna lokaler eller utrymmen:

- Få tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklassen konfidentiell eller högre, eller
- Få tillgång till säkerhetskänslig verksamhet där åtkomst kan medföra en inte obetydlig skada för Sveriges säkerhet.

Med verksamhetsutövarens lokaler eller utrymmen avses alla fastigheter, platser eller områden där verksamhetsutövaren har ansvar och kontroll över säkerhetsskyddet. Verksamhetsutövaren behöver inte äga lokalen eller utrymmet för att det ur säkerhetsskyddssynpunkt ska betraktas som dennes lokal eller utrymme.

För att ett säkerhetsskyddsavtal i nivå 1 ska vara motiverat krävs att leverantören kommer få tillgång till eller möjlighet att förvara aktuella uppgifter utanför verksamhetsutövarens lokaler eller utrymmen. Det innebär att uppgifterna befinner sig utanför verksamhetsutövarens ordinarie säkerhetsskydd och att kompensatoriska säkerhetsskyddsåtgärder därmed behöver vidtas för att upprätthålla ett fullgott skydd. Ett säkerhetsskyddsavtal i nivå 1 är även motiverat om leverantören utanför verksamhetsutövarens lokaler eller utrymmen kommer få tillgång till i övrigt säkerhetskänslig verksamhet av motsvarande betydelse för Sveriges säkerhet. Sådan tillgång kan exempelvis vara extern åtkomst till säkerhetskänsliga informationssystem.

Säkerhetsskyddsavtal i nivå 2 och 3 har det gemensamt att de aktuella uppgifterna befinner sig i verksamhetsutövarens lokaler eller utrymmen, det vill säga innanför verksamhetsutövarens ordinarie säkerhetsskydd, och att leverantörens personal får tillgång till dem innanför det skyddet. Skillnaden mellan nivåerna avgörs av huruvida uppdraget förutsätter att leverantören ska få tillgång till uppgifterna för att utföra sitt uppdrag (nivå 2) eller om leverantören kan utföra sitt uppdrag utan uttryckligt krav på tillgång till uppgifterna. När det gäller till-

gång till i övrigt säkerhetskänslig verksamhet av motsvarande betydelse för Sveriges säkerhet finns ingen avgörande skillnad.

Om en verksamhetsutövare ingår ett säkerhetsskyddsavtal i nivå 1 med en huvudleverantör och sedan godkänner att huvudleverantören kontrakterar en underleverantör som ska arbeta i huvudleverantörens lokaler behöver verksamhetsutövaren inte ingå ytterligare ett säkerhetsskyddsavtal i nivå 1. Det som då krävs är att verksamhetsutövaren ingår ett säkerhetsskyddsavtal i nivå 2 eller 3. Skälet är att det inte är underleverantören som ansvarar för eller kan påverka säkerhetsskyddet i de lokaler där uppdraget utförs.

Trots att det normalt inte är någon skillnad på de krav på säkerhetsskydd som åläggs leverantören i säkerhetsskyddsavtal i nivå 2 respektive nivå 3, utgör nivåindelningen ett verktyg för tillsynsmyndigheter för att få kännedom om i vilken omfattning leverantören deltar i säkerhetskänslig verksamhet. Detta kan i sin tur utgöra ett underlag för vilka leverantörer som ska omfattas vid tillsyn. Tillsynsmyndigheternas tillsyn är dock inte begränsad till någon nivå utan kan omfatta alla nivåer.

Tips! En anställning eller deltagande får endast placeras i säkerhetsklass om behovet av säkerhetsskydd inte kan tillgodoses på annat sätt. Det innebär att en verksamhetsutövare noga ska pröva om andra säkerhetsskyddsåtgärder kan vidtas i syfte att förhindra att en leverantör ges tillgång till säkerhetskänslig verksamhet. Det kan exempelvis röra sig om olika kompensatoriska säkerhetsskyddsåtgärder, såsom begränsad behörighet till lokaler eller system eller ledsagning i lokaler.

Nivån på ett säkerhetsskyddsavtal ska inte förväxlas med säkerhetsklass på en anställning eller annat deltagande i säkerhetskänslig verksamhet. Placering av anställningar

eller annat deltagande i säkerhetsklass styrs av vilken säkerhetsskyddsklass som aktuella uppgifter är klassade i, samt vilken skada som den anställde eller deltagaren till följd av sitt deltagande i verksamheten kan orsaka Sveriges säkerhet. Det innebär till exempel att leverantörens deltagande i ett uppdrag som omfattas av säkerhetsskyddsavtal i nivå 1 ska placeras i säkerhetsklass tre om deltagandet innebär åtkomst till uppgifter i säkerhetsskyddsklassen konfidentiell.

3.6 Anmälan till Säkerhetspolisen

*2 kap. 5 och 7 §§ säkerhetsskyddsförordningen
7 kap. 4 och 12 §§ Säkerhetspolisens föreskrifter
om säkerhetsskydd*

Den som har ingått ett säkerhetsskyddsavtal enligt 2 kap. 6 § säkerhetsskyddslagen ska anmäla det till Säkerhetspolisen. Det är verksamhetsutövaren som omfattas av anmälningsskyldigheten, inte leverantören. Det är viktigt att anmälan sker skyndsamt. Till anmälan ska även bifogas ett aktuellt registreringsbevis för leverantören som är part i avtalet. För företag som inte förekommer hos Bolagsverket ska en handling bifogas som innehåller motsvarande uppgifter, till exempel ett registerutdrag eller liknande. Den som har ingått ett säkerhetsskyddsavtal i säkerhetsskyddsklassen begränsat hemlig omfattas inte av anmälningsskyldigheten. Sådana säkerhetsskyddsöverenskommelser (se 2.8) utgör dessutom inte grund för placering i säkerhetsklass.

Anmälningsskyldigheten till Säkerhetspolisen enligt 2 kap. 7 § säkerhetsskyddsförordningen omfattar även enskilda verksamhetsutövare som enligt 2 kap. 5 § säkerhetsskyddsförordningen dessförinnan ska ha anmält sin avsikt att ingå säkerhetsskyddsavtal till berörd tillsynsmyndighet. Enskilda ska bifoga aktuellt registreringsbevis för den leverantör som är part i säkerhetsskyddsavtalet.

Tips! Säkerhetspolisen måste ha mottagit en anmälan om att säkerhetsskyddsavtal har ingåtts innan en framställan om registerkontroll kan genomföras för dem som ska delta i uppdraget. Det projektnamn som anges i anmälan måste sedan överensstämja med det projektnamn som anges på framställan om registerkontroll.

När säkerhetsskyddsavtal som omfattas av anmälningsplikten upphör att gälla ska verksamhetsutövaren anmäla det till Säkerhetspolisen. Det är viktigt att också avanmälan sker skyndsamt eftersom det från integritetssynpunkt är angeläget att de registerkontroller som är knutna till avtalet upphör så snart som möjligt.

Blankett för anmälan (Underlag för säkerhetsskyddad upphandling) och beskrivning av hur anmälan görs framgår på Säkerhetspolisens webbplats.

3.7 Säkerhetsskyddsinstruktion

7 kap. 9 § Säkerhetspolisens föreskrifter om säkerhetsskydd

När en verksamhetsutövare har ingått ett säkerhetsskyddsavtal på nivå 1 med en leverantör ska leverantören ta fram en säkerhetsskyddsinstruktion.

Av säkerhetsskyddsinstruktionen bör åtminstone följande framgå:

- Hur leverantörens säkerhetsskyddsorganisation är utformad
- Vilken dokumentation som ska upprättas och vad den ska omfatta
- På vilket sätt rapportering av incidenter ska ske och till vem
- Rutin för handläggning av säkerhetsprövning och inplacering i säkerhetsklass

- Regler och rutiner kring informations-säkerhet
- Styrning av tillträdesbehörighet
- Utbildningsplan för anställda
- Rutiner avseende kontroll och internkontroll

Instruktionen ska godkännas av verksamhetsutövaren.

Syftet med att leverantören ska ta fram instruktionen är att denne ska dokumentera på vilket sätt leverantören uppfyller kraven på säkerhetsskydd i säkerhetsskyddsavtalet. Det är viktigt att verksamhetsutövaren får kännedom om hur säkerhetsskyddskraven ska hanteras av leverantören, för att kunna bedöma och godkänna om leverantören uppfyller kraven på säkerhetsskydd för den säkerhetskänsliga verksamheten.

Säkerhetsskyddsinstruktionen ska motsvara de bestämmelser för hantering och förvaring som gäller hos verksamhetsutövaren. Verksamhetsutövaren bör tillhandahålla underlag för att leverantören ska kunna ta fram säkerhetsskyddsinstruktionen.

En förutsättning för att en leverantör ska kunna ta fram en fullgod säkerhetsskyddsinstruktion är att säkerhetsskyddsavtalet är anpassat till uppdragets karaktär och specifika krav på säkerhetsskydd. Det finns därmed goda skäl för en verksamhetsutövare att i säkerhetsskyddsavtalet ställa sådana säkerhetsskyddskrav som går att kontrollera och följa upp. Säkerhetsskyddskraven bör utgå från analys och inte enbart standarder. I såväl säkerhetsskyddsavtalet som säkerhetsskyddsinstruktionen bör det ingå en upplysning om att kontroll av säkerhetsskyddet hos företaget får utföras av verksamhetsutövaren eller dess tillsynsmyndighet.

Under uppdragets gång kan förändringar i säkerhetsskyddet uppkomma. Förändringar i säkerhetsskyddsinstruktionen ska godkän-

nas av verksamhetsutövaren. Det bör framgå i säkerhetsskyddsavtalet vilken befattning som får godkänna sådana förändringar.

3.8 Prövning av leverantörens lämplighet

3.8.1 Gemensamma riktlinjer för säkerhetsprövning av leverantörens ledning och övriga som deltar i uppdraget

7 kap. 6 § Säkerhetspolisens föreskrifter om säkerhetsskydd

När en verksamhetsutövare har ingått ett säkerhetsskyddsavtal och detta har anmälts till Säkerhetspolisen, ska verksamhetsutövaren genomföra en säkerhetsprövning av leverantörens ledning och övriga som deltar i uppdraget.

Med leverantörens ledning avses den eller de individer som ingår i organisationens verkställande ledning som tillsatts för att sköta den löpande verksamheten. Den verkställande ledningen kan bestå av funktionella chefer såsom verkställande direktör, säkerhetsskyddschef, ekonomichef, operativ chef, strategichef, chefer för leverantörens produkt eller tjänst samt chefer för geografiska enheter.

Säkerhetsprövningen ska ske i syfte att klarlägga om personerna kan antas vara lojala mot de intressen som skyddas i säkerhetsskyddslagen och i övrigt är pålitliga från säkerhetssynpunkt. Säkerhetsprövningen ska göras innan deltagandet i den säkerhetskänsliga verksamheten påbörjas. Verksamhetsutövaren får dessförinnan inte lämna ut säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller ge tillgång till säkerhets känslig verksamhet till leverantören. Säkerhetsprövningen ska omfatta en grundutredning och register-

kontroll samt, för deltagande i verksamhet som har placerats i säkerhetsklass 1 eller 2, en särskild personutredning.¹⁵

Om verksamhetsutövaren har ålagt leverantören att ansvara för och genomföra grundutredning på de personer som ska delta i uppdraget ska formerna för detta regleras i säkerhetsskyddsavtalet. I den händelse att det framkommer uppgifter i grundutredningen som har betydelse för säkerhetsprövningen ska leverantören upplysa verksamhetsutövaren om det som framkommit. Om det under uppdragets genomförande sker förändringar i de prövades livsförhållanden eller andra omständigheter som har betydelse för säkerhetsprövningen, ska även det förmedlas till verksamhetsutövaren för eventuell omprövning av bedömningen.

Innan registerkontroll, och i förkommande fall särskild personutredning, får genomföras ska den som prövningen gäller ha lämnat sitt samtycke. Samtycket ska dokumenteras av och bör även förvaras hos verksamhetsutövaren. Samtycket gäller även de kontroller och utredningar som vidtas under den tid som deltagandet i den säkerhets känsliga verksamheten pågår.

Verksamhetsutövare inom stat, kommun och regioner ska till Säkerhetspolisen inkomma med framställan om registerkontroll avseende de personer som ska delta i uppdraget. För enskilda verksamhetsutövare ska framställan om registerkontroll skickas till den tillsynsmyndighet som utövar tillsyn över säkerhetsskyddet. Tillsynsmyndigheten framställer därefter om registerkontroll till Säkerhetspolisen och återkopplar eventuella utfall till den enskilde verksamhetsutövaren efter genomförd registerkontroll.

Krav på svenskt medborgarskap gäller för säkerhetsklass 1 och 2 vid anställning i staten, kommuner och regioner, men inte för personal som anlitas för uppdrag som om-

¹⁵ Se vidare Säkerhetspolisens vägledning i personalsäkerhet om hur säkerhetsprövning genomförs.

fattas av säkerhetsskyddsavtal.

Efter genomförd säkerhetsprövning fattar verksamhetsutövaren beslut om huruvida den person som prövningen gäller får användas i uppdraget. Verksamhetsutövaren bestämmer dessutom i vilken omfattning som den som har säkerhetsprovats får användas i uppdraget. För att verksamhetsutövaren ska kunna fatta ett välgrundat beslut om den prövade ska verksamhetsutövaren stå som mottagare av resultatet av registerkontrollen. För enskilda verksamhetsutövare som framställt om registerkontroll av en leverantör inom ramen för ett säkerhetsskyddsavtal ska tillsynsmyndigheten stå som mottagare av resultatet av registerkontrollen.

En ny registerkontroll ska göras för varje deltagande i uppdrag som omfattas av säkerhetsskyddsavtal. Det innebär att registerkontroll ska göras flera gånger av en individ som deltar i flera olika uppdrag, även om deltagandet avser samma kontrollorsak eller är inplacerat i samma säkerhetsklass. Kravet på ny registerkontroll för varje uppdrag gäller såväl för de personer som ska utföra uppdraget som leverantörens ledning. En anledning till det är att Säkerhetspolisen ska få en samlad bild av hur mycket säkerhetsskyddsklassificerad information en individ har behörighet att ta del av, alternativt hur mycket skada en individ kan orsaka Sveriges säkerhet som en följd av sitt deltagande i säkerhetskänslig verksamhet. Vidare behöver det finnas en registerkontroll kopplad till respektive säkerhetsskyddsavtal för att säkerställa att en person inte står utan aktiv kontroll när registerkontrollen för ett uppdrag avslutas, men personen fortfarande är aktiv i andra säkerhetsskyddade uppdrag.

Verksamhetsutövaren bör dokumentera vilka personer som är föremål för säkerhetsprövning och, i förekommande fall, vilka befattningar som placerats i säkerhetsklass.

3.9 Utbildning

7 kap. 8 § Säkerhetspolisens föreskrifter om säkerhetsskydd

Verksamhetsutövaren ska säkerställa att personal hos en leverantör som verksamhetsutövaren ingått säkerhetsskyddsavtal med har nödvändig och tillräcklig kunskap inom säkerhetsskyddsområdet utifrån det arbete som personalen ska utföra. Detta ska ske genom utbildning av personalen.¹⁶

Utbildningen bör åtminstone omfatta:

- Hotbild mot den berörda verksamheten
- Behörighet att delta i säkerhetskänslig verksamhet
- Informationssäkerhet
- Fysisk säkerhet
- Personalsäkerhet
- Tystnadsplikt

3.10 Tystnadsplikt

5 kap. 2 § säkerhetsskyddslagen

2 kap. 4 § säkerhetsskyddsförordningen

7 kap. 11 § Säkerhetspolisens föreskrifter om säkerhetsskydd

Tystnadsplikt gäller för den som på grund av anställning eller på annat sätt deltar eller har deltagit i säkerhetskänslig verksamhet enligt säkerhetsskyddslagen. Bestämmelsen gäller tystnadsplikt i enskild verksamhet. För anställda vid myndigheter finns tystnadsplikten reglerad i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Den som har deltagit i säkerhetskänslig verksamhet får således inte obehörigen föra vidare eller på annat sätt utnyttja uppgifter som är av betydelse för Sveriges säkerhet eller som Sverige i förhållande till annan stat eller mellanfolklig organisation har åtagit sig att skydda.

¹⁶ För mer information om utbildning i säkerhetsskydd, se Säkerhetspolisens vägledningar i personalsäkerhet och grundläggande säkerhetsskydd.

En verksamhetsutövare ska upplysa de personer som avses få tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter om den tystnadsplikt som följer av 5 kap. 2 § säkerhetsskyddslagen. Det innebär att verksamhetsutövaren behöver säkerställa att de personer som ska delta i uppdraget är medvetna om att säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter inte får röjas, vare sig det sker muntligen, genom utlämnande av handlingar eller på annat sätt. Tystnadsplikten innebär även att leverantören inte får utnyttja de säkerhetsskyddsklassificerade uppgifterna utanför det uppdrag som säkerhetsskyddsavtalet omfattar. Den som bryter mot bestämmelserna om tystnadsplikt i säkerhetsskyddslagen kan dömas till ansvar för brott mot tystnadsplikten (20 kap. 3 § brottsbalken).

Verksamhetsutövaren bör särskilt betona att behörighet att ta del av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter är begränsad till de personer hos leverantören som ingår i uppdraget och som dessutom är i behov av uppgifterna för att kunna utföra sitt arbete. Följaktligen har inte alla som deltar i uppdraget nödvändigtvis behörighet till samma säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter. Olika personer kan ha olika behov av uppgifter för att utföra sin del av uppdraget och detta måste verksamhetsutövaren och leverantörens ledning eller säkerhetsskyddschef utreda i samråd.

Den verksamhetsutövare som ingått ett säkerhetsskyddsavtal med en leverantör bör se till att leverantören låter ledning och övriga som berörs av uppdraget underteckna erinran om tystnadsplikt. I en sådan erinran intygar den som ska få tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter att han eller hon har informerats om den tystnadsplikt som följer av lagen. Erinran om tystnadsplikt är ett bevismedel. När ett uppdrag har upphört att gälla ska verksamhetsutövaren påminna om att tystnadsplikten gäller även efter uppdragets avslutande. Det kan då vara lämpligt att den som fått tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter åter får underteckna erinran om tystnadsplikt.

Mall för erinran om tystnadsplikt finns på Säkerhetspolisens webbplats.

3.11 Intern kontroll och tillsyn

7 kap. 5 och 7 §§ Säkerhetspolisens föreskrifter om säkerhetsskydd

Verksamhetsutövaren ska kontrollera leverantörens säkerhetsskydd under tiden leverantören utför arbete som omfattas av säkerhetsskyddsavtal. Det är särskilt viktigt att en kontroll genomförs om det finns uppgifter eller misstankar om brister i leverantörens säkerhetsskydd. Även i det fall säkerhetsskyddet regleras på annat sätt än genom säkerhetsskyddsavtal (till exempel för säkerhetsskyddsklassen begränsat hemlig) är det viktigt att verksamhetsutövaren kontrollerar leverantörens säkerhetsskydd.

Verksamhetsutövaren ska även löpande undersöka om säkerhetsskyddsavtalet är ändamålsenligt eller om det behöver revideras. Kontroller av leverantörens säkerhetsskydd kan indikera om revidering av säkerhetsskyddsavtalet krävs.

En verksamhetsutövare som har ingått ett säkerhetsskyddsavtal i nivå 1 ska på plats regelbundet kontrollera de lokaler eller utrymmen hos leverantören som omfattas av krav på säkerhetsskydd. Detta för att säkerställa att leverantören har upprättat erforderliga säkerhetsskyddsåtgärder i de lokaler eller utrymmen där säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter hanteras, eller där annan säkerhetskänslig verksamhet bedrivs.

Exempel på sådant som ska kontrolleras är att endast behöriga personer deltar i uppdraget, att korrekt signalskyddsutrustning finns på plats och nyttjas och att säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter förvaras och hanteras korrekt. Hur kontrollen ska genomföras är situationsberoende och bör utformas utifrån uppdragets art

och omfattning. Formerna för kontroll av leverantörens säkerhetsskydd bör regleras i säkerhetsskyddsavtalet eller motsvarande säkerhetsskyddsöverenskommelse.¹⁷

Tips! Verksamhetsutövaren bör inför en kontroll upprätta en kontrollplan i vilken det framgår vad som ska kontrolleras och på vilket sätt det ska kontrolleras. En kontrollplan gör det möjligt att effektivt och ändamålsenligt kontrollera leverantörens säkerhetsskydd och uppföljning, samt minskar risken för att områden glöms bort. Verksamhetsutövaren ska upprätta dokumentation över varje kontroll av leverantörens säkerhetsskydd samt resultatet av kontrollerna. Dokumentationen bör förvaras samlad hos verksamhetsutövaren.

3.12 Uppdragets avslutande

2 kap. 7 § säkerhetsskyddsförordningen

5 kap. 22 § säkerhetsskyddsförordningen

6 kap. 6 och 15 §§ Säkerhetspolisens föreskrifter om säkerhetsskydd

7 kap. 11 och 12 §§ Säkerhetspolisens föreskrifter om säkerhetsskydd

I samband med att en leverantör har fullgjort det uppdrag som omfattats av säkerhetsskyddsavtal, ska verksamhetsutövaren säga upp avtalet. I samband med att säkerhetsskyddsavtalet sägs upp ska verksamhetsutövaren upplysa leverantören om att tystnadsplikten enligt säkerhetsskyddslagen fortsätter att gälla. Tystnadsplikten gäller

¹⁷ För mer information om kontroller och tillsyn av säkerhetsskydd, se Säkerhetspolisens vägledning i grundläggande säkerhetsskydd.

alltså även efter att säkerhetsskyddsavtalet har upphört. Verksamhetsutövaren ska dessutom anvisa på vilket sätt säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter ska återlämnas eller destrueras. Slutligen ska verksamhetsutövaren avanmäla säkerhetsskyddsavtalet och tillhörande registerkontroller till Säkerhetspolisen.

Tips! Tänk på att inom ramen för uppdraget ta höjd för eventuell service och garantitid så att säkerhetsskyddsavtalet inte sägs upp innan leverantören har fullgjort sin del av avtalet.

Det bör finnas rutiner för vilka åtgärder som ska vidtas när ett säkerhetsskyddsavtal sägs upp. Verksamhetsutövaren kan med fördel formulera sådana rutiner i en checklista. De kan tillämpas även under uppdragets gång och när personal slutar i uppdraget. Exempel på sådana rutiner kan vara:

- Hur återlämning eller destruktion och inventering av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter ska genomföras
- Återlämning av passerkort och nycklar
- I förekommande fall byte av larmkoder
- Avanmälan av behörigheter
- Avanmälan av registerkontroller
- Inventering och eventuell gallring av underlag från säkerhetsprovning
- Avslutande säkerhetssamtal
- Upplysning till leverantören om att tystnadsplikten gäller även efter att säkerhetsskyddsavtalet har upphört

Det är också lämpligt att i säkerhetsskyddsavtalet reglera vilka befattningshavare som ska ansvara för dessa åtgärder.

4 Internationella säkerhets- skyddsåtaganden

3 kap. 9 § andra stycket säkerhetsskyddsförordningen

6 kap. 1 § säkerhetsskyddsförordningen

Övergångsbestämmelser till

säkerhetsskyddsförordningen punkt 6

För att underlätta anlita av utländska leverantörer har Sverige bland annat ingått internationella säkerhetsskyddsåtaganden med vissa länder och mellanfolkliga organisationer.¹⁸ Ett internationellt säkerhetsskyddsåtagande är en folkrättslig förpliktelse avseende säkerhetsskydd mellan Sverige och ett annat land. Åtagandet utgör juridiskt sett en ömsesidig garanti för att säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter hanteras på ett säkert sätt i varje land. Det finns både bi- och multilaterala avtal, till exempel säkerhetsskyddsavtal med NATO och avtal mellan de nordiska länderna. Varje avtal är unikt beroende på ländernas lagstiftning och behov. Ingående av nya åtaganden och omarbetning av befintliga är ett ständigt pågående arbete.

Från och med den 1 januari 2022 gäller att Sverige måste ha ingått ett internationellt säkerhetsskyddsåtagande med ett land för att verksamhetsutövaren ska få lämna ut säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter till en utländsk leverantör i det landet.¹⁹ Leverantören måste också ha godkänts genom en kontroll enligt den andra statens säkerhetsskyddslagstiftning.

Även om kravet på internationellt säkerhetsskyddsåtagande börjar gälla först den 1 januari 2022 måste verksamhetsutövare i allt

säkerhetsskyddsarbete beakta principen om att säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller i övrigt säkerhetskänslig verksamhet ska ha samma nivå av säkerhetsskydd oavsett i vilken verksamhet uppgifterna förekommer eller var verksamheten bedrivs. Verksamhetsutövarens skyldighet att utreda behovet av säkerhetsskydd och vidta de säkerhetsskyddsåtgärder som behövs är också särskilt viktig att beakta vid säkerhetsskyddade upphandlingar med utländska leverantörer.

I likhet med vad som gäller vid säkerhetsskyddade upphandlingar med leverantörer med säte i Sverige krävs att verksamhetsutövare gör en analys med en lämplighetsprövning när utländska leverantörer kan komma i fråga (se 4.1 och 4.1.1 ovan). Det gäller inte enbart om en upphandling resulterar i att verksamhetsutövaren tilldelar kontrakt med en utländsk leverantör som inte har representation i Sverige. Det kan även gälla om kontraktet tilldelas ett internationellt företag med representation i Sverige men som i en del av sin affärsmodell låter utländsk personal i andra länder fullgöra kontraktet. En viktig aspekt att beakta vid lämplighetsprövningen är vilken betydelse verksamheten har nationellt och vilka beroendeförhållanden som finns till övriga samhället. Om verksamhetsutövaren inte har sådan kunskap måste den skaffa sig det innan lämplighetsprövningen avslutas. Det är särskilt viktigt eftersom det kan föreligga osäkerhet om de rättsliga förutsättningarna i andra länder för skydd av de säkerhetsskyddsklassificerade uppgifterna eller den i övrigt säkerhetskänsliga verksamheten. Ett annat land kan även ha en annan hotbild än Sverige och ha internationella relationer som kan påverka säkerheten för ett upp-

18 Till exempel med Tyskland, se SÖ 1969:7, Överenskommelse med Tyskland om ömsesidigt skydd av hemliga uppgifter.

19 Övergångsbestämmelser till säkerhetsskyddsförordningen punkt 6.

drag. Den säkerhetspolitiska situationen i vårt närområde kan snabbt förändras vilket kan resultera i att leveranser från utländska leverantörer försvåras eller omöjliggörs.

Mot bakgrund av den grundläggande principen om att säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller i övrigt säkerhetskänslig verksamhet ska ha samma nivå av säkerhetsskydd oavsett i vilken verksamhet uppgifterna förekommer eller var verksamheten bedrivs, är det även fram till den 1 januari 2022 viktigt att vid lämplighetsprövningen beakta om ett land har ingått ett internationellt säkerhetsskyddsåtagande med Sverige eller inte. Om ett sådant åtagande saknas är det inte säkert att säkerhetsskyddet kan hålla samma nivå trots ett optimalt utformat säkerhetsskyddsavtal. Av detta följer att det kan vara olämpligt att utkontraktera kritisk verksamhet till ett annat land som inte har ett sådant åtagande med Sverige. Det kan uppstå svårigheter att tillgodose säkerhetsskyddskraven på ett tillfredställande sätt.

Ett exempel på det är om det är meningsfullt eller ens praktiskt möjligt att genomföra säkerhetsprövning av utländsk personal vid avsaknad av ett sådant åtagande.

Om en verksamhetsutövare inser att ett kontrakt kan tilldelas eller fullgöras av en leverantör i ett land som saknar ett internationellt säkerhetsskyddsåtagande med Sverige och att det kan få till följd att säkerhetsskyddet inte kan hålla samma nivå som i den egna verksamheten måste verksamhetsutövaren noggrant analysera lämpligheten i att fullfölja upphandlingen.

Kravet på internationella säkerhetsskyddsåtaganden är något som verksamhetsutövaren särskilt bör beakta vid ingående av kontrakt som löper över den 1 januari 2022. I annat fall finns det en risk att verksamhetsutövaren efter detta datum inte kan tillämpa kontraktet som det var tänkt.

5 Källor

Lagar, förordningar och föreskrifter, m.m.

Säkerhetsskyddslagen (2018:585)

Säkerhetsskyddsförordningen (2018:658)

Säkerhetspolisens föreskrifter om säkerhetsskydd, PMFS 2019:2

Regeringens proposition 2017/18:89, Ett modernt och stärkt skydd för Sveriges säkerhet – ny säkerhetsskyddslag

Skärpt kontroll av statliga myndigheters utkontraktering och överlåtelse av säkerhetskänslig verksamhet (Ju 2017/07544/L4)

Lagen (2019:109) om säkerhetsskydd i riksdagen och dess myndigheter

Lagen (2016:1145) om offentlig upphandling

Regeringens proposition 2015/16:195, Nytt regelverk om upphandling

Lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet

Regeringens proposition 2010/11:150, Upphandling på försvars- och säkerhetsområdet

Förordning (1998:796) om statlig inköpssamordning

Rättsfall

Högsta förvaltningsdomstolens dom 2013 ref 31

Internationella säkerhetsskyddsåtaganden (exempel)

Överenskommelse med Tyskland om ömsesidigt skydd av hemliga uppgifter, SÖ 1969:7

Sakerhetspolisen

Sakerhetspolisen • Box 12312 • 102 28 Stockholm

Tel: 010-568 70 00 • Fax: 010-568 70 10

E-post: sakerhetspolisen@sakerhetspolisen.se

www.sakerhetspolisen.se